

7/8431

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SAYI : B.12.0.A.SGB.0.03.610/ 29 73
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

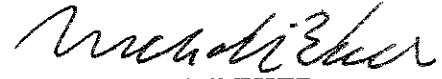
30 TEMMUZ 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi:17.06.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02- 14016 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Akif PAKSOY' a ait 7/8429, Manisa Milletvekili Ahmet ORHAN' a ait 7/8430, Denizli Milletvekili Ali Rıza ERTEMÜR'e ait 7/8431, Kırklareli Milletvekili Tansel BARIŞ'a ait 7/8432, Edirne Milletvekili Rasim ÇAKIR'a ait 7/8433, Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL' e ait 7/8434 ve Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/8435 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1- Görüş	7/8429	(6 sayfa)
2- Görüş	7/8430	(1 sayfa)
3- Görüş	7/8431	(8 sayfa)
4- Görüş	7/8432	(3 sayfa)
5- Görüş	7/8433	(1 sayfa)
6- Görüş	7/8434	(1 sayfa)
7 Görüş	778435	(2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ali Rıza ERTEMÜR

Denizli Milletvekili

Esas no :7/8431

Ülkemizin geleneksel ürünlerinden olan ve tarımımızın bel kemiği sayılan buğday üretiminde, tarımsal girdilerinde yaşanan aşırı yükselme, ürün fiyatlarının yerinde sayması, desteklemelerin yetersizliği ve yanlış tarım politikaları nedeniyle ciddi azalma meydana gelmiştir. En büyük sorunlardan biri de hem işletme büyüklüğü hem de buğday veriminde AB ülkelerinin çok altında oluşumuzdur. AB Ülkeleri ortalaması buğday ekilen 1 Hektar arazide ortalama verim 4,8 ton iken ülkemizde ise bu rakam 2 tondur. Yine AB'de, buğday üreten ortalama bir işletmenin büyüklüğü 17,4 Hektar iken Türkiye'de bu rakam 6,1 Hektardır. Bu verimlilik düşüklüğü nedeniyle, ortalama bir işletme sahibinin bir yılsonunda elde ettiği gelir, AB'de Türkiye'dekinin 6 katıdır.

Avrupa Birliği ile Ülkemizi kıyasladığımızda AB çiftçisinin başta girdi destekleri olmak üzere Önemli oranda devlet desteğinden yararlandığı, bu sayede birikim yaparak üretim teknolojisini geliştirebildiği gözlenmektedir.

Konuyla ilgili olarak;

SORU 1) Ülkemizin 2002-2009 yılları arasında toplam buğday üretimi ne olmuştur? Ürünlere göre dağılımı nedir? İllerimize göre dağılımı nedir?

SORU 2) Ülkemizin 2002-2009 yılları arasında buğday ekim alanı ne kadardır? Bir azalma söz konusu ise sebepleri nelerdir? Ne tür önlemler alınacaktır?

CEVAP 1-2) Buğdayın yıllara göre ekim alanı ve üretimi aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Buğday, yıllara göre değişmekle birlikte yoğun olarak Tekirdağ, Konya, Şanlıurfa, Edirne, Adana, Diyarbakır, Mardin, Kırklareli illerinde üretilmektedir. Son 20 yılda buğday ekim alanlarında önemli bir değişiklik olmamıştır.

YILLAR	EKİM ALANI (ha)	RETİM (Ton)
2002	9.300.000	19.500.000
2003	9.100.000	19.000.000
2004	9.300.000	21.000.000
2005	9.250.000	21.500.000
2006	9.100.000	20.010.000
2007	8.097.700	17.234.000
2008	8.090.000	17.782.000

KAYNAK: TÜİK

2007 ve 2008 yıllarında yaşanan kuraklıktan dolayı buğday üretiminde bir miktar düşüş olmasına karşılık, 2009 yılında buğday üretiminin, geçtiğimiz iki yıla göre daha iyi ve 20 milyon tonun üzerinde gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Son yıllarda buğday ekiliş alanlarında az da olsa görülen değişim, üreticilerimizin yem bitkileri gibi alternatif ürünleri tercih etmesinden kaynaklanmaktadır. Ekiliş alanlarında bir miktar değişim söz konusu olmakla birlikte, sertifikalı tohumluk kullanımının arttırılması gibi politikaların sağladığı iyileştirmelerle verimde önemli artışlar sağlanmıştır.

SORU 3) 2002-2009 yılları arasında toplam buğday ithalatı ve ihracatımız ne olmuştur? Ülkelere göre dağılımı ve toplam tutarı nedir?

CEVAP 3) Yıllara göre buğday ithalatımız ve ihracatımız tabloda yer almaktadır. Ayrıca buğday ve mamulleri ihracatımız 1.700 bin tondur.

Türkiye'nin Toplam Buğday (Makarnalık Buğday Dahil) İthalatı

YILLAR	MİKTAR (Ton)	DEĞER (Bin Dolar)
2002	1. 116. 575	150.472
2003	1. 846. 284	277.543
2004	1. 065. 389	221.868
2005	135. 596	25.031
2006	239.874	52.624
2007	2.147.107	570.390
2008	152.271	86.376

KAYNAK: TÜİK

Türkiye Buğday İhracat Miktarı, Değeri ve Ortalama Fiyatı

YILLAR	MİKTAR (Ton)	DEĞER (Bin Dolar)
2002	672	200
2003	790	346
2004	740	313
2005	108.336	14.647
2006	442.121	59.923
2007	206	136
2008	7.998	5.565

KAYNAK: TÜİK-*DTM

Bakanlığımızca son yıllarda yapılan desteklemeler, sertifikalı tohum kullanımı ve yerden etkili süne mücadelesi ile Türkiye kaliteli buğday ihtiyacının önemli bir kısmını yurt içinden karşılar hale gelmiştir.

Yine ülkemiz un ihraç eden ülkeler arasında ilk sırada yer almaktadır.

SORU 4) Tarımımızı olumsuz yönde etkileyen yüksek girdi fiyatları konusunda, zirai ilaç, gübre, ürün desteği, vergi indirimi gibi uygulamalarla indirim sağlanması konusunda bir çalışma var mıdır? Kapsamı nedir?

CEVAP 4) Artan gübre mazot fiyatları karşısında çiftçilerimizin mağdur olmaması için Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı olan çiftçilere ürün gruplarına göre değişen miktarda alan bazlı olarak 2003, 2004, 2005, 2007, 2008 ve 2009 yıllarında mazot, 2005, 2007, 2008 ve 2009 yıllarında da kimyevi gübre destekleme ödemesi yapılmıştır. Ayrıca 2005 yılından itibaren sertifikalı tohum kullanan üreticilerimize de destek verilmektedir. 2010 yılında da Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı olan çiftçilere ürün gruplarına göre değişen miktarda alan bazlı olarak bütçe imkanları çerçevesinde mazot ve kimyevi gübre destekleme ödemesi ile sertifikalı tohum desteğine devam edilecektir.

SORU 5) Maliyetleri azaltmak ve verimi artırmak için, tarım sektöründe işletme büyüklükleri artırmaya yönelik olarak; arazi toplulaştırılması, kooperatifleşme ve yatırım teşvikleri konusunda yapılan çalışmalar nelerdir? Sonuçları nedir?

CEVAP 5) Bakanlığımızca tarımsal üretimi ve işletme büyüklüklerini artırmaya yönelik, arazi toplulaştırması, kooperatifleşme ve yatırım teşvikleri konusunda son yıllarda önemli çalışmalar başlatılmıştır.

Tarımda temel yapısal sorunlardan olan tarım arazilerinin parçalılık ve dağınıklık sorununu gidermek için; 5403 Sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" çıkarılmıştır. Kanun kapsamında ilk kez 'Bölünmez Parsel Büyüklüğü' belirlenmiştir. Bu Kanun ile bölünmez parsel büyüklüğü önce 10 dekara, daha sonra %100 artırılarak 20 dekara çıkarılmıştır. Ayrıca Tarımsal işletme ve arazilerin miras yoluyla bölünmelerinin engellenmesi için Türk Medeni Kanunu'nun Mirasa ilişkin kısmında değişiklik çalışmalarında önemli adımlar atılmıştır.

Arazi Toplulaştırma çalışmaları kapsamında 1961-2002 dönemini kapsayan 40 yılı aşkın sürede 450 bin hektar alanda toplulaştırma çalışması yapılmış iken, Hükümetimiz döneminde sadece 6 yılda 562 Bin hektar alanda toplulaştırma yapılmış ve bugüne kadar toplulaştırma yapılan alan 1 Milyon hektarı aşmıştır. Ülkemizde toplulaştırılması gereken 13 Milyon Hektar arazinin, her yıl 1 Milyon Hektarında toplulaştırma yapılmasını hedefleyen çalışmalar başlatılmıştır.

Kooperatifleşme önemli oranda desteklenmiştir. 2003 – 2008 döneminde 1.491 kooperatif projesine 1.027 Milyon TL kredi kullandırılmıştır. Bu desteklerle son 6 yılda 3.110 yeni kooperatif kurulmuş, yaklaşık 160 Bin aile desteklenmiş ve iş sahibi olmuştur. Bu dönemde Kooperatif ortaklarına yaklaşık toplam 138 Bin damızlık düve, 312 Bin damızlık koyun dağıtılmıştır.

Yine örgütlenmeye yönelik 5200 Sayılı "Üretici Birlikleri Kanunu" çıkarılmıştır. Bu kapsamda bugüne kadar değişik konularda 534 üretici birliği, 9 Merkez Birliği kurulmuştur. Ayrıca ürün bazında kamu, STK ve özel sektörün sinerjisi ile tarımda ulusal politikaların belirlenmesi amacıyla 6 adet ürün konseyi (pamuk, fındık, zeytin-zeytinyağı, turuncgiller, çay, süt) kurulmuştur.

Yatırım teşvikleri konusunda bakanlığımızca %50 hibe destekli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı 2006 yılında başlatılmıştır. Bu çerçevede, tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, ambalajlanması ve depolanması gibi ekonomik yatırımlar, alet-ekipman alımları ve basınçlı sulama yatırımları desteklenmektedir. Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında 2006-2009 döneminde 326 Milyon TL hibe desteği yapılmıştır.

Tarımın Finansmanı ve tarım sektöründe yatırımların artırılmasına yönelik olarak tarımsal kredilere önemli oranda faiz indirimi yapılmıştır. 2002 yılında %59 olan tarımsal kredi faiz oranları %17,5'e düşürülmüş, bazı alanlarda sübvansiyonlu kredi kullanma imkanı getirilerek, faiz oranları %0-13 aralığına çekilmiştir. Faiz oranlarındaki bu düşüşle birlikte tarımsal kredi kullanımı önemli oranda artmış ve Ziraat bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 2002 yılında 957 bin çiftçiye toplam 8,24 Milyar TL kredi kullandırılmıştır.

Ayrıca tarımsal yatırımların teşvik edilmesi kapsamında TİGEM, Araştırma Enstitüleri ve üretme istasyonları özel sektöre açılmış ve özel sektörün tarıma yatırım yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Yine gerek ulusal gerekse uluslar arası tarımsal yatırımcılara yön vermek ve tarımdaki cazip yatırım olanaklarını tanıtmak amacıyla Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi Kurulmuştur.

SORU 6) Doğrudan Gelir Desteği (DGD) sosyal bir destek olarak verildiği düşünüldüğünde, tarımda reel anlamda gelişme sağlayacak, üretime dayalı prim sistemi yeterli düzeye çıkartılacak mıdır? Bu konuda yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAP 6) Bakanlığımızca tarımsal üretimin artırılması için 1998 yılından itibaren Kütlü Pamuk, 2005 yılından itibaren hububat ve 2008 yılı ürünü için baklagiller destekleme prim ödemeleri yapmakta olup, 2004 yılından itibaren de Yağlı Tohumlu Bitkiler Destekleme Prim Uygulamaları kapsamında dane mısır üretimi desteklenmektedir. Tarımsal üretimi arttırmak ve sürdürülebilirliğinin temini için Hububat, Baklagil ve Yağlı Tohumlu Bitkiler Destekleme Primi uygulamaları yapılmakta olup ayrıca üreticilere gübre ve mazot desteği, sertifikalı tohumluk desteği, toprak analizi desteği ayrıca organik tarım yapan üreticilere ilave destek verilmektedir.

SORU 7) Çiftçimizi her dönem perişan eden ürün ödemelerinde, desteklerde yaşanan gecikmelerin bir daha yaşanmaması için ne tür bir önlem alınması düşünülmektedir?

CEVAP 7) Prim miktarlarının üretim ve üretici lehine belirlenmesi için maliyetlerin netleşmesi gerekmektedir.

Yağlı tohumlu bitkilerde hasat özellikle pamukta Ekim-Kasım ayını bulmaktadır. Ürün maliyetlerini direkt olarak etkileyen; hasat, taşıma, işçilik, ürün işleme, depolama, pazarlama, amortisman ve diğer genel idari giderler hasat tamamlandıktan sonra netleşmektedir.

Diğer taraftan; hasattan hemen sonra piyasaya yoğun ürün girmesi nedeni ile piyasada zaten aşırı fiyat düşüşleri yaşanmaktadır. Prim ödemeleri fatura üzerinde yapıldığından erken ödeme piyasayı olumsuz yönde etkileyecektir.

Geçmiş yıllarda Eylül- Ekim aylarında yapılan ödemeler son iki yıldır Nisan-Mayıs aylarına çekilmiş olup, ödemeler toplu olarak yapılmaktadır.

SORU 8) İzlenen hububat politikalarında verimlilik ve kalitenin artırılması için tarım teknolojilerinin geliştirilmesi konusunda yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAP 8) 1963 yılından bu güne kadar Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce tarla bitkilerine ait 73 türde 775 çeşit geliştirilerek tescil ettirilmiştir. Tarla Bitkilerinde geliştirilen ve tescil edilen bazı çeşitlerin sayıları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

S.N.	TÜR	ÇEŞİT SAYISI	S.N.	TÜR	ÇEŞİT SAYISI
1	Adi Fiğ	8	26	Kuru Fasulye	17
2	Anason	1	27	Macar Fiği	5
3	Arpa	47	28	Makarnalık Buğday	47
4	Aspir	2	29	Mercimek	10
5	Ayçiçeği	19	30	Mısır	30
6	Ayçiçeği hattı	10	31	Mısır hattı	6
7	Bakla	4	32	Mısır silajlık	2
8	Bezelye	8	33	Mürdümük	1
9	Chufa	2	34	Nohut	22
10	Çavdar	1	35	Pamuk	45
11	Çayır Düğmesi	1	36	Patates	11
12	Çayır Üçgülü	2	37	Patlıcan	9
13	Çeltik	33	38	Sorgum	4
14	Çerezlik ayçiçeği	1	39	Sorgum Sudan otu	2
15	Darı	3	40	Soya	7
16	Ekmeklik Buğday	132	41	Susam	6
17	Fiğ	8	42	Triticale	6
18	Haşhaş	8	43	Tütün	61
19	Ispanak	4	44	Tüylü Fiğ	7
20	İran Üçgül	1	45	Yemlik pancar	1
21	İtalyan Çimi	1	46	Yerfıstığı	2
22	Kırmızı Mercimek	5	47	Yeşil Mercimek	1
23	Kışniş	2	48	Yonca	4
24	Koca fiğ	3	49	Yulaf	8
25	Korunga	2	TOPLAM		622

Geliştirilen bu çeşitler Bakanlık Bilgi alışveriş toplantıları ile Bakanlık Çiftçi Eğitim uzmanlarına ve demonstrasyon çalışmaları ile de çiftçiye tanıtılmaktadır. Ayrıca, Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğüne bağlı Araştırma Enstitüleri mevcut altyapı ve yetişmiş araştırmacı personeli ile Özel Sektör İşbirliğine açılmıştır.

Tarla Bitkileri türlerinde Bakanlığımız Araştırma Enstitülerimiz tarafından geliştirilen çeşitlerden 125 tanesinin tohumluk üretim ve/veya satış hakkı özel sektöre devredilmiştir. Bu çeşitlere olan talep nedeniyle üretim ve dağıtımın daha da yaygınlaşması, Araştırma Enstitülerimizin çeşit geliştirmeye daha fazla zaman ayırması bakımında bu yöntem büyük yararlar sağlamış, geliştirilen çeşit sayısı süratle artmaya başlamıştır. Ayrıca, özel sektör tohumculuk firmalarının yurt dışından çeşit getirme yerine, yurt içinden çeşit temin edebilmeleri neticesinde tohumluk maliyetleri de düşmüştür.

Çeşit geliştirme çalışmalarında yüksek verimlilik ve kalite yanında biyotik ve abiyotik stres şartlarına dayanıklılık göz önünde bulundurularak özellikle kurağa toleranslı çeşitlerin geliştirilmesine ağırlık verilmiştir. Son 20 yıl içerisinde kışlık ve kurak alanlar için; buğday ve arpa çeşitleri geliştirilmiş, yetiştirme tekniği ve toprakta su muhafazası teknikleri paketleri geliştirilerek uygulamaya aktarılmıştır. Buğday ve arpa için kurağa tolerant çeşit listesi oluşturulmuştur ve üretim programında kurağa tolerant çeşitlerin üretimine ağırlık verilmiştir.

Ayrıca;

- Ülkemizde yetişen stratejik ürünlerin tamamı Bakanlığımız tarafından üretim ve pazar sürecinde sürekli olarak takip edilmektedir. Takip sürecinde elde edilen veriler değerlendirilerek alınacak tedbirler belirlenmektedir.

- Tahıllarda kurağa toleransı yüksek çeşitler tespit edilerek, tohumluk üretimlerinin artırılması için tedbirler alınmış ve üreticilere duyurulmuştur. Kurağa daha dayanıklı, su kullanım etkinliği yüksek çeşit geliştirme çalışmalarına devam edilmektedir. Bölgelerin iklim şartları ve su kapasitelerine uygun üretim desenleri oluşturmak için çalışmalar devam etmektedir.
- Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde "Bitkisel Kuraklık Test Merkezi" kurulacaktır.
- Bakanlığımız ile İstanbul Teknik Üniversitesinin işbirliği ile uygulanmak üzere DPT tarafından desteklenen "Rekolte Tahmin ve Kuraklık İzleme Sistemi" Projesi kapsamında kuraklık etkilerinin takibi ve tahmini yapılacaktır.
- "Kurak Şartlarda İleri Yetiştirme Teknikleri Projesi" hazırlanmıştır.
- Ayrıca yıllardır Bakanlığımıza bağlı Araştırma Enstitülerince kurağa toleranslı çeşit geliştirme ve azaltılmış toprak işlemeli tarım gibi hem toprağı hem de topraktaki nemi korumaya yönelik yetiştirme tekniğı çalışmaları yürütülmekte ve önemli gelişmeler sağlanmıştır. Elde edilen bulgular da bir taraftan uygulamaya aktarılmaktadır.
- Yağışa dayalı tarım sisteminde azaltılmış toprak işleme –toprak işlemesiz tarım yöntemleri ile ilgi çalışmalar yapılarak çiftçiye, sıfır toprak işlemeyi tanıtmak, diğer sistemle mukayesesini göstermenin yanı sıra; yeni çeşitlerin bu sistem içinde nasıl bir tepki verdiklerini ve bu çeşitlerin verim durumları ve kaliteleri hakkında bilgi vermek; yeni ekim nöbeti sistemlerini tanıtarak çiftçimizin son zamanlarda ekimini azalttığı nohut, mercimek ve fiğ gibi bitkileri de ekim nöbetlerine dâhil etmek, en büyük sorunlardan biri olan uygun tohum miktarı kullanılmasını üreticiye göstermektir. Böylece sistemin oturtulmasıyla birlikte mekanizasyon üretimi ve kullanımı yaygınlaşabilecektir.

Bugün ülkemizde üretilen Ekmeklik buğdayın %95'i, Makarnalık buğdayın %98'i, Arpa'nın %99'u, Çeltik, Nohut, Mercimek ve Aspir'in %100 ve yem bitkilerinin önemli bir kısmı Bakanlığımız Araştırma Enstitülerinde üretilen çeşitlerden oluşmaktadır.

SORU 9) Buğdayda sertifikalı tohum kullanılması sağlanmasına yönelik önlemler nelerdir? Yeterli görülebilir mi?

CEVAP 9) Buğdayda sertifikalı tohumluk kullanım oranının artırılması ve önemi ile ilgili olarak; Kaliteli ve yüksek verimli çeşitlere ait sertifikalı tohumluk kullanımını yaygınlaştırmak Bakanlığımızın en önemli görevlerinden birisidir. Bu çerçevede; Bakanlığımız tarafından, 2005 yılından itibaren sertifikalı tohum kullanımının yetersiz olduğu bazı türlerde (17 türde), yurtiçinde üretilip sertifikalandırılan tohumlukları kullanan çiftçilere destekleme ödemesi yapılmaktadır. Bu kapsamda sertifikalı buğday tohumluğu kullanan çiftçilere 2008 yılı için 4,5 TL/Da destekleme ödemesi yapılmıştır.

2005-2008 dönemi içerisinde bütün türlerde toplam 100 Milyon TL sertifikalı tohumluk kullanım desteğı ödemesi yapılmıştır.

Ayrıca; Çiftçilerimize yönelik eğitim, yayım, ve demonstrasyon çalışmaları yürütülmektedir.

SORU 10) Ülkemizin tarım potansiyeli düşünüldüğünde toprak analiz laboratuvarlarının sayısı yeterli midir?

CEVAP 10) Ülkemizde Bakanlığımızca toprak analizi desteğı kapsamında yetkilendirilen laboratuvar sayısı 185 adettir. Yetkilendirilen bu laboratuvarlar dışında toprak analizi yapan ancak yetkilendirilmemiş laboratuvarlarda bulunmaktadır. Toprak analiz laboratuvarlarının şu an ki kapasiteleri itibariyle ihtiyacı karşılayabilecek düzeydedir.

SORU 11) Toprak yapısına uygun gübre kullanımı teşvik etmek için yapılan çalışmalar nelerdir?

SORU 12) Topraklarımızın yapısına uygun gübre kullanımı teşvik edilmesi ve gübre piyasasının etkin bir biçimde denetlenmesi konusunda yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAP 11-12) Bakanlığımızca 2005 yılından itibaren toprak analizi yaptıran çiftçilere destekleme ödemesi yapılmaktadır. 2009 yılında bilinçli ve tekniğine uygun gübre kullanımını teşvik etmek için toprak analizi yaptıran çiftçilere dekar başına 2,5 TL destekleme ödemesi yapılacaktır. Ayrıca 2009 yılından itibaren 50 dekar ve üzeri arazilerin kimyevi gübre destekleme ödemesinden yararlanabilmesi için toprak analizi yaptırılması zorunluluğu getirilmiştir. Böylece, toprak yapısına uygun olan gübre kullanımı sağlanmış olacak, ayrıca, bazı bölgelerimizdeki aşırı gübre kullanımının önüne geçilmiş olacaktır.

Bakanlığımızca hazırlanarak yürürlüğe konulan Kimyevi Gübre Denetim Yönetmeliđi kapsamında İl Müdürlüklerimizde görevli Kimyevi Gübre Denetçileri tarafından belli program dahilinde gübre bayilerinin denetimi yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde piyasaya arz edilen gübrelerde olumsuzluk tespit edilmesi halinde gübreler piyasadan toplatılmakta ayrıca idari para cezası da uygulanmaktadır.